

[Elmqvist.]

kratiet, det radikale venstre og retsforbundet i folketinget. Vi sagde nej dertil. Vi krævede fra landstingets side en tilbunds-gående undersøgelse foretaget af de dygtige skattefolk og kommunalmænd, vi havde i dette ting indenfor alle partier, ikke mindst indenfor socialdemokratiet, men også indenfor venstre, blandt de konservative og radikale. I kraft af disse skattefolks arbejde, deres oprulning af, hvorledes dette grundstigningsskyldforslag var uoverskueligt i sine konsekvenser og ikke til at arbejde med i det praktiske liv, i kraft af dette skete der det — og det tjener til ære for den daværende finansminister, hr. H. C. Hansen —, at da ministeren hørte alle disse argumenter fra medlemmer af alle landstingets grupper, sagde han: det er rigtigt, at dette forslag må tages tilbage; det må tilbage i ministeriet og omarbejdes, vi må begynde forfra. Det var landstingets indsats i denne sag; og det var landstingets indsats, at vi fik den store, væsentlige ændring gennemført, at nulpunktet i stedet for 1935 blev 1950, hvad man nok skal vide at skønne på i kommende tider.

Jeg vil derfor have lov til at sige — idet jeg mener, at landstinget skal tage sin del af skylden for, at det ikke er gået bedre, end det er —, at man må ikke skyde os i skoene, at vi ingen betydning har haft, for vi har på meget vigtige områder, hvor det virkelig gjaldt, gjort vor indflydelse gældende og vist vor betydning.

Til sidst vil jeg fremdrage eet punkt til med hensyn til landstingets funktion. Det har ikke været ligeegyldigt, at lovgivningsarbejdet har kunnet fordeles mellem landstinget og folketinget. I samlingen 1948—49 blev 53 lovforslag fremsat først i landstinget og 88 i folketinget, altså ca. 40 pct. af forslagene blev fremsat først her. Jeg vil have lov til at sige i landstingets sidste time, at den arbejdsfordeling skal det nye et-kammer nok komme til at savne. Det vil blive et ting på 25 medlemmer mere, som skal foretage førstebehandlingen af alle lovforslag. Jeg kan såmænd udmærket tænke mig, at de derovre en dag vil sidde

og vride hænder og sige: vi savner nu alligevel dette landsting, som vi ikke skønnede nok på, dengang vi havde det! Sådan går det altid med en afdød, at først efter døden bliver der rigtig skønnet på en, og sådan, det er jeg sikker på, vil det også gå med landstinget.

Men det kan ikke nytte nu at tale om, hvorvidt vi skal beholde det eller ej, for vi skal have en grundlovsændring. Jeg tog det standpunkt på venstres landsmøde i september, at jeg sagde: selvom jeg er tilhænger af tokammerssystemet, er jeg så meget realitetsmand, at det er min opfattelse, når der i rigsdagen er et stort og betydeligt flertal for gennemførelsen af etkammerssystemet, og når vi må give statsministeren ret i, at en grundlovsændring kun kan gennemføres med indførelse af etkammer, så må vi, der hellere så tokammerssystemet fortsat, resignere og håbe på, at dette etkammer kommer til at indeholde så mange sikringer som overhovedet muligt mod uoverlagte beslutninger, mod stemningsvedtagelser o. s. v.

Jeg vil meget indtrængende ønske og håbe, at det må blive muligt for os i dette høje ting at indsætte endnu en sikring imod, at man i stemningstilfælde på en eftermiddag skal vedtage vidtgående lovforslag, som ikke burde vedtages. Man vil heroverfor sige: ja, men vi har jo adgangen til folkeafstemning. Jeg giver imidlertid hr. Hans Hedtoft ret i det, han sagde i det andet høje ting — andre har også sagt det —, at det er udmærket at få indført folkeafstemning, men det kan kun blive rent undtagelsesvis man går til en folkeafstemning; det er ikke noget, man hvert øjeblik kan gribe til. Jeg er enig i, at truslen om folkeafstemning vil kunne bevirke, at et lille flertal vil være mere forhandlingsvenligt overfor et stort mindretal, men jeg tror, det vil gå det parti ilde, som ville bruge folkeafstemning for ofte, navnlig hvis det skete med uheld. Folkeafstemning kan kun være noget ganske ekstraordinært, og i så fald er ordningen udmærket. Ved siden af bør man efter min mening have en sikring mod, at man —— tænk Dem — på en efter-